

8. Zdi na březích aneb základní zdi mlýnů, továren a jiných budov, jichžto spodek splachuje tekoucí voda, budte stavěny z trvanlivého staviva na hydraulické vápno neb na jinou rovněž tak dobrou látku a se strany, kde teče voda, náležitě upevněny, aby je voda nepodemílala.

9. V bezprostřední blízkosti topení má býti vždy použito massivního, pevného zdiva, které má býti vždy, jdou-li jím komíny, aspoň 45 cm. silné.

10. Místo cihel neb kamene může býti použito i betonu neb jiného uznaného dobrého materialu, nutno však i zde přihlížeti k tomu, by při nich zachována byla ustanovení o tloušce zdí cihlových a kamenných. Tato ulehčení ohledně zdiva a síly zdí neplatí však u budov určených k bydlení, jež mají mimo přízemek více než dvě poschodí (poloposchodí či mezzanin v to počítaje).

11. Při stavbách průmyslným potřebám sloužících, jež nejsou úplně izolovány, platí všeobecné ustanovení s tou modifikací, že se z pravidla povolí pánu stavby a tomu, kdo stavbu provádí, stanoviti tloušťku stěn, jakož i sílu všech konstrukcí, zaručí-li se za plnou bezpečnost jich.

II. Právo občanské.

Dle práva občanského jest důležitá otázka, zda kdo jest výhradním držitelem zdi či pouze jedním spoludržitelem, resp. je-li ta která zeď společná či ne. § 854 o. o. z. obsahuje právní domněnku, že zdi, jež se nalézají mezi dvěma sousedními pozemky, mají býti pokládány za společný majetek, kdežto § 857 o. o. z. naproti § 854 o. o. z. staví další právní domněnku, že ten, kdo nepopíratelně jest držitelem co do směru úplně rovné, všude stejně vysoké i tlusté zdi, jest zároveň i jejím výhradním vlastníkem.

Je-li zeď společná, má právo každý spoludržitel: používati jí na své straně až do polovice tloušťky a umístiti v ní slepé dveře a výklenkové police, leč jen tam, kde na druhé straně dosud žádné není; tomuto oprávnění odpovídá však i povinnost přispívati poměrným dílem k udržování společné zdi (§ 856 o. o. z.). Naproti tomu nemůže býti z pravidla výhradní držitel zdi přinucen, aby sesutou zeď nově postaviti dal, poněvadž se svým majetkem může dle libosti nakládat a není zodpověden za škodu, která vzniká třetí osobě, pokud v zákonných mezích používá svého vlastnického práva nebo konečně ho ani nepoužívá; při zdi tvořící spolu hranici připouští však § 858 o. o. z. výjimku a zavazuje jejího držitele, jestliže zeď se sesula nebo snad průlomů sousedu hrozí škoda, aby zeď udržoval v dobrém stavu; ustanovení toto jest nutno i z ohledu policejné bezpečnostního, pročť může býti držitel takovéto zdi nejen cestou občanského práva, nýbrž i přímo příslušným bezpečnostním úřadem přiměn, zeď onu v dobrém stavu udržovati (viz i čl. Spoluvlastnictví a Hranice).

Zdi požární jsou zdi, jež oddělují od sebe dvě budovy a mají za účel zabrániti rozšíření požáru. Zřízení zdi požární na Moravě a v Krajině jest závazným a jest tedy dle roz. spr. soud. dv. ze dne 4. května 1892 č. 446, sb. »Budwinski« č. 6585 existence zdi požární podstatným kriteriem pro existenci dvou stavebních objektů; toliko stavební řád pro Vorarlberg (§ 26) ponechává od případu k případu úřadu rozhodnutí, zda a jakým způsobem se mají požární zdi zřídit. V ostatních stavebních řádech nařizuje se zřízení požárních zdí jen mezi domy (roz. spr. soud. dv. ze dne 29. října 1885 č. 2527, sb. »Budwinski« č. 748). Požární zeď má se stavěti jako samostatná zeď a má býti za takovou jen potud a na

těch místech pokládána, dělí-li střechy těsně k sobě stavěných domů (roz. spr. soud. dv. ze dne 12. října 1878 č. 1592, sb. »Budwinski« č. 149). Jednotlivé stavební řády stanoví podrobná ustanovení o způsobu zřízení požárních zdí, jež všeobecně požadují, aby byly stavěny ze solidního, ohnivzdorného zdiva, neměly žádných otvorů a dřevěné součásti střech byly v ně zapouštěny jen potud, aby ještě za nimi zbývalo zdiva v náležité, určitě stanovené šíři. V některých stavebních řádech je zapouštění dřevěných součástí u požární zdi vůbec zakázáno a předepsána i tloušťka požárních zdí (na př. v Korutanech § 43). Od požárních zdí liší se t. zv. štíty proti ohni, jež jsou určeny k tomu, aby se dlouhé řady souvisejících střech za příčinou zabránění rozšíření požáru od sebe oddělily. Dle jednotlivých stavebních řádů stanoveno, aby vždy na délku 30 metrů připadal jeden štít proti ohni. Štíty proti ohni musejí míti zákonem předepsanou tloušťku, oddělovati půdu po celé šíři a uzavřeny býti železnými padacími dveřmi, jež možno z obou stran lehko otevřít.

Zdravotnictví.

I. Část všeobecná.

Státní správa jest povinna v zájmu všeobecném věnovati zdravotnictví co nejbedlivější péči. Toť zásada, jež byla zachovávána již v nejstarších dobách a nejstaršími národy. Zdržování se masité potravy v horkých krajinách, odloučení malomocných, zákaz manželství mezi blízkými příbuznými, pečlivé mytí a čistění, jak bylo předepsáno v zákonnících židovských a egyptských, pečlivá výchova dětí u Lacedemonských, pořádek ve výživě a šacení, přímo obdivuhodné vodovody a výborně stavěné kloaky, zřízení obilních skladů atd. — vše tu vypočítané náleží mezi nejstarší zdravotnicko-policejní předpisy. Nová doba však vyžaduje od státní správy daleko ovšem ještě větší péči o veřejné zdravotnictví. Rychlý vzrůst mezinárodní dopravy osob i zboží a s tím spojené snadné zanesení a rozšíření morů a nákaz, značný vzrůst obyvatelstva — jak jej konstantují sčítání lidu — a s tím spojené nutné rozšiřování se velkých měst má ovšem za následek, že zdravotnictví požaduje na každé obci velké oběti. K tomu se přičinují často nedostatečně upravené poměry bydlení a výživy tříd pracovních, omezení, která si nezámožní a chudí musí ukládati ohledně bytu, tak že často nesmírně malých místností bývá používáno nepoměrně velkým počtem lidí. Ne méně důležitá jest i otázka potravní, tak že v posledním směru stát má rozšířiti svůj dohled nejen na zvířecí, nýbrž i na rostlinné potraviny. On má pozitivními předpisy, výstrahami a vhodnými poučeními zameziti, aby v obchodu a tržbě nebylo lidské zdraví poškozováno škodlivými látkami, zvláště barvivy, chemickými součástkami, žiravinami atd.; státní správa jest povinna učiniti vhodná opatření proti nemocem miasmatické a nakažlivé povahy; má vésti dohled a kontrolu nad čistěním, desinfekováním a zlepšováním jakosti vzduchu. Státní správě náleží i péče o to, aby bylo s dostatek potřebám vyhovujících zdravotnických ústavů a orgánů pohotově. V oboru veřejného zdravotnictví vyniká hlavně Anglie. Za účelem přísné kontroly zřízen v Anglii t. zv. Medical Officer of Health (ústav lékařských zdravotních úředníků); vedle toho pak byly veškeré zdravotnické záležitosti přiděleny kontrolnímu zdravotnímu úřadu, jenž vykonává vrchní správu a dohled lékařskými inspektory. Dle vzoru Anglie organisovaly pak své zdravotnictví Německo a Rakousko. Rakouské zdravotnictví dělí se ve dva odbory: